

คำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายจัดการ (Management Discussion and Analysis : MD&A)

1. ผลการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน

ในกรณีที่บริษัทฯ เคยเปิดเผยเป้าหมายการดำเนินงานระยะยาวในระยะเวลา 3-5 ปีข้างหน้าไว้กับผู้ถือหุ้น ให้วิเคราะห์ผลการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติตามแผน และระยะเวลาที่ใช้ ในกรณีที่ผลการดำเนินงานแตกต่างจากแผนที่กำหนดไม่ว่าเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ให้อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว และแนวทางแก้ไข ทั้งนี้ หากสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างนั้นไม่อาจแก้ไขให้หมดไปได้ภายในระยะเวลาของแผน ให้อธิบายแนวทางการปรับแผนการดำเนินงานในอนาคต

2. ผลการดำเนินงาน

2.1 ภาพรวมของผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ให้อธิบายภาพรวมของผลการดำเนินงานของบริษัทและบริษัทย่อย และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของตัวเลขที่ปรากฏในงบกำไรขาดทุนของบริษัท หรืองบกำไรขาดทุนรวม (ในกรณีที่บริษัทย่อย) ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ทั้งนี้ การอธิบายดังกล่าวต้องไม่เพียงการคำนวณตัวเลขหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละรายการ แต่ให้วิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงโดยคำนึงถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ เช่น

(1) นโยบายของหน่วยงานรัฐ เช่น การเปิดเสรีทางการค้า การจำกัดการนำเข้าหรือส่งออก การกำหนดโควตา การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอัตราภาษี การควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ที่มีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ในการแข่งขัน การกำหนดราคา และต้นทุนการดำเนินงาน

(2) การตลาดและการแข่งขัน เช่น การขยายฐานการตลาด ความรุนแรงของการแข่งขัน และการมีคู่แข่งรายใหม่ ที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราส่วนแบ่งตลาดของบริษัท โดยให้วิเคราะห์ควบคู่ไปกับกลยุทธ์ทางการตลาดที่บริษัทเลือกใช้

(3) การเพิ่ม/ลดสินค้าและบริการ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ การขยายธุรกิจ ทั้งแนวนอนและแนวตั้ง การยกเลิกผลิตภัณฑ์หรือธุรกิจบางส่วน ที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขันของบริษัท โดยวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

(4) การรวมกิจการ การขยายส่วนงาน หรือการมีพันธมิตรธุรกิจ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานโดยรวมของบริษัท ทั้งนี้ ในกรณีการรวมกิจการ ทำให้บริษัทมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานมากขึ้นเพียงใด มีปัญหาจากความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรหรือการจัดสายการบังคับบัญชาที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรือไม่ เป็นต้น

(5) อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ ที่มีผลต่อระดับราคา รายได้ ต้นทุนขาย ค่าใช้จ่าย และกำไรจากการดำเนินงาน โดยอธิบายผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือภาวะเงินเฟ้อดังกล่าว

2.2 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ

ให้อธิบายผลการดำเนินงานของแต่ละสายผลิตภัณฑ์หรือกลุ่มธุรกิจ ตามตารางโครงสร้างรายได้ของกลุ่มบริษัท ทั้งนี้ ในการวิเคราะห์ให้คำนึงถึงรายการที่สำคัญทุกรายการ รวมทั้งแยกแสดงองค์ประกอบย่อยที่สำคัญของรายการดังกล่าวด้วย เช่น

(1) รายได้จากการขายหรือบริการ ให้อธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลง โดยแยกแสดงทั้งด้านราคาขายและปริมาณการขาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของราคาขายเกิดจากผลของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขายเกิดขึ้นจากการที่บริษัทมีกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นและสามารถขยายฐานลูกค้าหรือมีส่วนแบ่งการตลาดเพิ่มขึ้น เป็นต้น

(2) รายได้อื่น ให้อธิบายประเภทหรือลักษณะของรายได้อื่นที่สำคัญซึ่งไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ เช่น กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์ กำไรจากการขายหลักทรัพย์ รวมทั้งโอกาสที่จะเกิดรายได้อื่นดังกล่าวในอนาคต

(3) ต้นทุนและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ให้อธิบายรายการที่มีสัดส่วนสูงเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนและค่าใช้จ่ายรวม เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าเชื้อเพลิงและไฟฟ้า ค่าแรงงาน หรือ ดอกเบี้ยจ่าย โดยระบุให้ชัดเจนว่ามูลค่าของรายการดังกล่าวจะแปรผันตามรายได้จากการขายหรือบริการมากน้อยเพียงใด

(4) กำไร ให้อธิบายสัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของกำไร เช่น กำไรขั้นต้น กำไรจากการดำเนินงาน และกำไรสุทธิ เปรียบเทียบกับรายได้จากการขายและรายได้รวม ในกรณีที่อัตราส่วนของกำไรดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงจากงวดบัญชีของปีก่อนอย่างมีสาระสำคัญ ให้อธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว นอกจากนี้ ให้อธิบายหาค่ากำไรโดยเปรียบเทียบระหว่างกำไรสุทธิกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างมีสาระสำคัญ ให้อธิบายสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างดังกล่าว เช่น เกิดจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี รายการพิเศษ หรือเหตุการณ์ที่ไม่ปกติ เป็นต้น

(5) อัตราผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น อธิบายจำนวนเงินปันผลที่จ่ายโดยเปรียบเทียบกับนโยบายการจ่ายปันผลและผลการดำเนินงานของบริษัท ในกรณีที่บริษัทไม่จ่ายหรือจ่ายเงินปันผลไม่เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ ให้อธิบายเหตุผลของการไม่ปฏิบัติตามดังกล่าว

2.3 ผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับประมาณการ

ในกรณีที่บริษัทเคยยื่นแบบแสดงรายการข้อมูลการเสนอขายหลักทรัพย์ในปีที่ผ่านมา และได้แสดงประมาณการผลการดำเนินงานไว้ในแบบแสดงรายการข้อมูลดังกล่าว หากผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากประมาณการเกินกว่าร้อยละ 25 ของตัวเลขตามประมาณการในเรื่องรายได้หรือกำไรสุทธิที่เกิดจากการดำเนินงานตามปกติ ให้บริษัทระบุค่าชี้แจงของบริษัทและที่ปรึกษาทางการเงินในการเสนอขายหลักทรัพย์ดังกล่าวต่อเหตุการณ์นี้ตามที่เคยแจ้งต่อสำนักงานและประชาชนด้วย

3. ฐานะการเงิน

ให้อธิบายและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินของบริษัทและบริษัทย่อยจากตัวเลขที่ปรากฏในงบดุลและงบกระแสเงินสดของบริษัท หรืองบดุลรวมและงบกระแสเงินสดรวม (ในกรณีที่มีบริษัทย่อย) ไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ทั้งนี้ การอธิบายดังกล่าวต้องไม่เป็นเพียงการคำนวณตัวเลขหรืออัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละรายการ แต่ให้วิเคราะห์ในประเด็นดังนี้

3.1 สินทรัพย์

(1) ส่วนประกอบของสินทรัพย์ ให้อธิบายส่วนประกอบที่สำคัญ เช่น สินทรัพย์หมุนเวียน เงินลงทุน ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ และสินทรัพย์อื่น และวิเคราะห์สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของสัดส่วนสินทรัพย์แต่ละประเภทดังกล่าว

(2) คุณภาพของสินทรัพย์

(ก) สินทรัพย์ ให้อธิบายเกี่ยวกับการด้อยค่าของสินทรัพย์ดังกล่าว ทั้งนี้ ในกรณีที่บริษัทมีเงินลงทุนในบริษัทที่มีปัญหาฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ให้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งสำรองค่าเผื่อการลดลงของเงินลงทุนดังกล่าว และอธิบายถึงความเพียงพอของการตั้งสำรองดังกล่าว

(ข) ลูกหนี้ ให้อธิบายอายุของลูกหนี้เปรียบเทียบกับนโยบายการให้สินเชื่อของบริษัท ในกรณีที่บริษัทมีลูกหนี้ค้างชำระเกินระยะเวลาที่กำหนดเป็นจำนวนมาก หรือมีลูกหนี้รายใหญ่ที่มีปัญหาในการชำระหนี้ ให้อธิบายความคืบหน้าในการติดตามหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ และความเพียงพอของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญดังกล่าว โดยแยกตามการครบกำหนดอายุของลูกหนี้ (aging ลูกหนี้)

3.2 สภาพคล่อง

(1) กระแสเงินสด ให้อธิบายจำนวนและสัดส่วนของกระแสเงินสดจากกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมดำเนินงาน กิจกรรมลงทุน และกิจกรรมจัดหาเงิน โดยวิเคราะห์ปัจจัยหรือรายการสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสเงินสดจากกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจมีผลต่อฐานะการเงินของบริษัท ในอนาคต (เช่น กรณีที่บริษัทมีรายจ่ายลงทุนสูง โดยจัดหาเงินทุนจากการก่อหนี้ระยะยาว ซึ่งภาวะผูกพันจากการก่อหนี้ดังกล่าวจะมีผลกระทบต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานหรือกิจกรรมจัดหาเงิน) รวมทั้งในกรณีที่มีความแตกต่างระหว่างกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานกับกำไรจากการดำเนินงานอย่างมีสาระสำคัญ ให้อธิบายสาเหตุของความแตกต่างดังกล่าว

(2) อัตราส่วนสภาพคล่องที่สำคัญ เช่น ให้แสดงอัตราส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน สินทรัพย์สภาพคล่องต่อหนี้สินหมุนเวียน และอธิบายถึงความเพียงพอของสภาพคล่องของบริษัท หากบริษัทอยู่ระหว่างมีปัญหา ให้อธิบายแนวทางแก้ไขด้วย

(3) ระยะเวลาครบกำหนดของหนี้ระยะสั้นที่มีผลต่อสภาพคล่องของบริษัท โดยวิเคราะห์มูลค่าและระยะเวลาของการได้มาหรือการใช้จ่ายไปของเงินทุนระยะสั้นว่ามีความสอดคล้องกันเพียงใด

3.3 รายจ่ายลงทุน

(1) ให้อธิบายรายจ่ายลงทุนที่ผ่านมารว่าเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด รวมทั้งวิเคราะห์ผลตอบแทนที่บริษัทคาดหวังกับผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริง กรณีที่มีความแตกต่าง ให้วิเคราะห์สาเหตุของความแตกต่างดังกล่าว

(2) แผนรายจ่ายลงทุน วัตถุประสงค์ของแผน จำนวนเงิน และช่วงเวลาที่คาดว่าจะจ่ายเงินลงทุน และผลตอบแทนที่คาดหวัง ทั้งนี้ ให้อธิบายโดยเรียงลำดับตามระดับความสำคัญของแผนดังกล่าว

3.4 แหล่งที่มาของเงินทุน

(1) ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุน ให้แสดงอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ เช่น หนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และอธิบายแหล่งเงินทุนนอกงบดุล รวมทั้งวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงสร้างเงินทุนดังกล่าวโดยเปรียบเทียบกับกิจการอื่นในอุตสาหกรรม ทั้งนี้ หากบริษัทมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเงินทุนในงวดที่ผ่านมา ให้อธิบายสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

(2) ส่วนของผู้ถือหุ้น อธิบายสาเหตุการเปลี่ยนแปลงของส่วนของผู้ถือหุ้นที่เป็นแหล่งที่มาของเงินทุน เช่น การขายหุ้นเพิ่มทุน การเปลี่ยนแปลงของกำไรสะสม ซึ่งจะไม่รวมรายการที่ไม่กระทบกระแสเงินสด (เช่น การตีราคาที่ดินเพิ่ม)

(3) หนี้สิน แสดงรายละเอียดระยะเวลาครบกำหนด สกุลเงินและมูลค่า อัตราดอกเบี้ยหลักประกัน เงื่อนไขของหนี้สินที่มีผลต่อการกู้ยืม (covenant) และผลของละเมิดข้อตกลงดังกล่าว ในกรณีที่อัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหนี้สินดังกล่าวกำหนดเป็นอัตราลอยตัวหรืออ้างอิงกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้อธิบายการบริหารความเสี่ยงและแนวโน้มผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัท

4. ปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลต่อผลการดำเนินงานหรือฐานะการเงินในอนาคต

ให้อธิบายรายละเอียดของปัจจัยและอิทธิพลหลักที่อาจมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานหรือฐานะการเงินของบริษัทและบริษัทย่อยในอนาคต ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วหรือคาดว่าจะเกิดขึ้น และสิ่งที่อยู่นอกเหนือหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัท เช่น ความเพียงพอของกำลังการผลิต วัตถุดิบ และเทคโนโลยี การพัฒนาทักษะของบุคลากร ระดับราคาของวัตถุดิบและค่าแรงงาน ต้นทุนเพื่อให้เกิดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ต้นทุนจากการมีสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน การวิจัยและพัฒนา รูปแบบและคุณภาพของสินค้า การให้ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของบริษัทแก่ลูกค้า การให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือการดำเนินงานแก่บริษัทย่อยและบริษัทร่วม ตลอดจนการหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เป็นต้น รวมทั้งวิเคราะห์แนวทางดำเนินการของบริษัทเพื่อรองรับปัจจัยและอิทธิพลหลักดังกล่าว

5. บริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ

กรณีเป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทหลักทรัพย์ ลิสซิ่ง แพลคดอริง เซาซี้อ ชายสินค้าผ่อนชำระ บริษัทประกันภัยหรือประกันชีวิต ให้วิเคราะห์เพิ่มเติมอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

5.1 คุณภาพของสินทรัพย์

(1) การให้กู้ยืม วิเคราะห์การกระจุกตัวของการให้กู้ยืมว่าอยู่ที่อุตสาหกรรมใด หรือลูกค้ารายใด สอดคล้องกับนโยบายของบริษัทหรือไม่ รวมทั้งแสดงรายละเอียดของมูลหนี้ที่หยุดรับรู้รายได้ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด เงื่อนไขในการหยุดรับรู้รายได้ การบังคับหลักประกัน อายุ ลูกหนี้ การตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเปรียบเทียบกับนโยบายของบริษัทกับเกณฑ์ที่หน่วยงานกำกับดูแลกำหนด และวิเคราะห์ความเสี่ยงพของค่าเผื่อดังกล่าว

(2) เงินลงทุนในหลักทรัพย์ วิเคราะห์การกระจุกตัวของการลงทุนในบริษัทใดบริษัทหนึ่ง และผลตอบแทนจากการลงทุนอยู่ในระดับที่คาดหวังหรือไม่ ถ้าไม่ เป็นเพราะสาเหตุใด รวมทั้งแสดงมูลค่าเงินลงทุนแยกตามหลักทรัพย์แต่ละประเภท (เช่น หลักทรัพย์รัฐบาลและที่รัฐบาลค้ำประกัน หลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ และหลักทรัพย์อื่น) การตั้งสำรองค่าเผื่อการลดค่าของเงินลงทุน และวิเคราะห์ความเสี่ยงพของค่าเผื่อดังกล่าว

5.2 ความสัมพันธ์ของแหล่งที่มาของเงินทุนกับแหล่งใช้ไปของเงินทุน

(1) ให้แสดงแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนในแต่ละช่วงเวลา เช่น 1 - 90 วัน 91 วัน - 1 ปี 1 - 5 ปี และ 5 ปีขึ้นไป เป็นต้น โดยแยกตามประเภทของแหล่งที่มาหรือใช้ไปของเงินทุน

(2) วิเคราะห์โอกาสที่บริษัทอาจเกิดปัญหาจากความไม่สัมพันธ์กันของแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุนดังกล่าว รวมทั้งแนวทางแก้ไขหรือมาตรการรองรับเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของบริษัท

(3) วิเคราะห์ผลต่างของดอกเบี้ยหรืออัตราดอกเบี้ย (interest spread) ในกรณีที่ผลต่างดังกล่าวมีแนวโน้มลดลง ให้อธิบายสาเหตุและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

5.3 การดำรงอัตราส่วนต่าง ๆ ตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล และอัตราส่วนที่สำคัญ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของอุตสาหกรรม

ให้แสดงอัตราส่วนต่าง ๆ ที่บริษัทต้องดำรงไว้ตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแล หรือมีมาตรฐานสากลกำหนดไว้ เช่น อัตราเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง (สถาบันการเงิน) อัตราส่วนเงินกองทุนสภาพคล่องสุทธิ (ธุรกิจหลักทรัพย์) อัตราเงินกองทุนต่อเบี้ยประกันภัย (ประกันชีวิต) สุทธิ (ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต) ในกรณีที่อัตราส่วนดังกล่าวเท่ากับหรือต่ำกว่า หรือคาดว่าจะเท่ากับ หรือต่ำกว่าอัตราส่วนที่หน่วยงานกำกับดูแลหรือมาตรฐานสากลกำหนด ให้อธิบายแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว